

Datum: 13.06.2023.

Broj: 02-06-1035

ORGANIZACIJE CIVILNOG DRUŠTVA UPOZORAVAJU: PRIJEDLOG ZAKONA O SLOBODI PRISTUPA INFORMACIJAMA ĆE UGROZITI PRAVA GRAĐANA

Sarajevo, 13. jun 2023. godine – Organizacije civilnog društva, okupljene u Inicijativi za monitoring evropskih integracija BiH, upozoravaju na manjkavosti **Prijedloga zakona o slobodi pristupa informacijama Bosne i Hercegovine**, kojeg je Vijeće ministara BiH usvojilo na 9. sjednici 12.04.2023. godine. Ovaj prijedlog u pojedinim dijelovima ugrožava stečena prava i dostignuća iz postojećeg Zakona i nije u skladu sa međunarodnim standardima i praksama.

Usvojeni Prijedlog značajno bi ograničio pristup informacijama od javnog interesa, s obzirom na to da **sadrži dugu listu izuzetaka ili mogućih ograničenja** kod pristupa informacijama u posjedu javnih vlasti. Predlagač ovog zakona je evropski standard otvorenog i slobodnog pristupa javnim informacijama pretvorio u izuzetak, a ne pravilo, što bi u praksi moglo dovesti do nemogućnosti pristupa velikom broju informacija od javnog značaja. Time je Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine pokušalo replicirati model iz Republike Hrvatske u kojoj je, za razliku od BiH, ustanovljena nezavisna institucija Povjerenika. Proširenjem liste izuzetaka u pristupu javnim informacija i bez dodatnih garancija za primjenu izuzetaka, mogla bi se pogoršati primjena prava na pristup javnim informacijama čak i u odnosu na trenutno stanje.

Zabrinjava i rješenje da Žalbeno vijeće pri Vijeću ministara BiH preuzme ulogu drugostepenog organa za sve posebne upravne postupke pristupa informacijama na nivou države, te je ovo rješenje neophodno dodatno razmotriti. Opšte je poznato da je Vijeće ministara imalo zastoje u svom radu i funkcionisanju, što se direktno odražavalo na stagnaciju postupaka, kršenje rokova, a samim tim i kršenje ljudskih prava. Istovremeno, nisu prihvatljivi ni produžeci rokova za donošenje drugostepenog rješenja (čak 90 dana) u slučajevima kada je potrebno razmotriti test javnog interesa.

Dolje potpisane organizacije brine i to što se usvojenim Prijedlogom umjesto jačanja, **umanjuje uloga Institucije ombudsmana za ljudska prava BiH**, iako je ovo jedina nezavisna institucija koja je do sada pratila primjenu Zakona o slobodi pristupa informacijama. S druge strane, Prijedlog predviđa da Žalbeno vijeće pri Vijeću ministara BiH, pored uloge drugostepenog organa, istovremeno ima i mandat da predlaže institucijama preduzimanje mjera radi unaprjeđenja ostvarivanja prava na pristup informacijama.

Članice Inicijative za monitoring evropskih integracija BiH sa žaljenjem konstatuju kako je **Ministarstvo pravde BiH ignorisalo preko 200 prijedloga i komentara**, koje su dostavile organizacije civilnog društva i druge zainteresovane strane za vrijeme konsultacija o izmjenama zakona tokom 2021. godine. Također, indikativno je da predlagač nije prihvatio ni sugestije niti mišljenja nadležnih institucija Evropske komisije i SIGMA-e u pogledu formiranja novog nezavisnog

organa koji bi vršio inspekcijski nadzor nad provođenjem ovog zakona i ujedno bio drugostepeni organ po žalbama na rješenja o pristupu informacijama.

Institucije su na ovom primjeru pale još jedan test otvorenosti za prijedloge relevantnih aktera u cilju iznalaženja kvalitetnih rješenja. Ovaj Prijedlog je nakon dvije godine čekanja izvučen iz ladice i jednoglasno usvojen na Vijeću ministara, unatoč ranije upućenim kritikama, uz preporuku da Parlamentarna skupština BiH ovaj prijedlog razmatra po skraćenom postupku.

Članice Inicijative **pripremaju amandmane na usvojeni Prijedlog zakona** u cilju njegovog unaprjeđenja i usklađivanja sa međunarodnim standardima. Istovremeno, pozivamo zastupnike(ce), poslanike(ce) i delegat(kinj)e u Parlamentarnoj skupštini BiH, medije, stručnu javnost i građan(k)e da se uključe u raspravu o Prijedlogu zakona o slobodi pristupa informacijama, te da, koristeći svoja ovlašćenja i ekspertizu, zajedno doprinesu usvajanju kvalitetnih rješenja u skladu sa EU standardima.

Organizacije potpisnice:

Balkanska istraživačka mreža u Bosni i Hercegovini (BIRN BiH)

Centar za istraživačko novinarstvo (CIN)

Centar za mlade "KVART"

Centar za promociju civilnog društva (CPCD)

Fondacija CURE

Forum ZDF BiH

Helsinški parlament građana Banja Luka

Inicijativa mladih za ljudska prava u BiH (YIHR BiH)

Kali Sara - Romski informativni centar

Sarajevski otvoreni centar (SOC)

Transparency International u BiH (TI BiH)

Udruženje građana „Oštra Nula“

Udruženje građana „Tolerancijom prema različitosti“ (ToPeer)

Udruženje Mreža za izgradnju mira

Udruženje Tranzicijska pravda, odgovornost i sjećanje u Bosni i Hercegovini (TPOS)

Udruženje/Udruga BH novinari